Список використаних джерел:

1. История вэбинаров. Грудень 2010[Електронний ресурс] - Режим доступу: http: // gvoconfernce.aelitagvo.info/?p=220
2. Нечаева Л. Т. Японский язык для начинающих/ Нечаева Л. Т. – Вышний Волчек: Буквица, 1999. – 341 с.
3. 季節で学ぶ日本語ー東京:アルク, 2000. – 104 頁

Ю. Локшина, старший преподаватель
ЧВУЗ Институт востоковедения
и международных отношений "Харьковский Коллегиум", Харьков

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ВЭБИНАРОВ ПРИ ПРЕПОДАВАНИИ ЯПОНСКОГО ЯЗЫКА

Статья посвящена использованию вэбинара, как дополнительного средства преподавания японского языка. Дается определение, анализируется структура, преимущества и недостатки такого дистанционного способа обучения с точки зрения преподавания японского языка.

Ключевые слова*: вэбинар, дистанционное обучение, презентация, методические рекомендации.*

Y. Lokshina, teacher
Institute of Oriental Studies and International Relations "Kharkiv Kollegium", Kharkiv

USAGE OF WEBINARS IN JAPANESE LANGUAGE TEACHING

The article is devoted to the usage of webinar, as an additional Japanese language teaching method. There is the definition, an analysis of structure, advantages and deficiencies of such distance Japanese teaching method.

Key words*: webinar, distance teaching method, presentation, methodological recommendations.*

УДК 811.521.*255*

А. Медведів, к.філол.н., проф.
Міннеаполіс, США

ЯК КРАЩЕ ВИВЧАТИ ІЄРОГЛІФИ, ЯКІ ВЖИВАЮТЬСЯ В ЯПОНСЬКИХ НАУКОВО – ТЕХНІЧНИХ ТЕКСТАХ?

У зв'язку з труднощами запам'ятання автор пропонує починати вивчення японських ієрогліфів, які вживаються в науково-технічних текстах, з піктограм, які виглядають як спрощені малюнки, зовнішнім видом нагадують реально існуючі об'єкти і значення яких легко відгадується. А після того студіювати ієрогліфи-ідеограми, які теж подібні до малюнків і їхні елементи мають зрозумілий зміст. Адже вивчення смислової інформації вимагає в десять разів менше зусиль, ніж опанування беззмістовного матеріалу.Далі автор радить вивчати ієрогліфи шляхом порівняння схожих, синонімічних, суфіксальних та префіксальних ієрогліфічних знаків, які сприяють кращому розумінню науково-технічних текстів

Ключові слова*: піктограми, ідеограми, смислова інформація, беззмістовний матеріал, запам'ятання, схожі ієрогліфи, суфікси, префікси.*

Загальновідомо, що одна зи найважчих проблем під час опанування японської мови – це ієрогліфи. Вона не дуже турбує японців, які з пелюшок оточені ієрогліфічними знаками і не мають проблем з їх вивченням. “Якщо ви японськиц школяр, ви записуєте кожний ієрогліф сотні разів і через деякий час завдяки абсолютній постійності він залишається у вашій пам’яті” [Rowley 1992, c. 7]. “Японець вивчає ієрогліфи у значній мірі підсвідомо і без особливих зусиль, – зазначає А.Дикстра, – Але іноземці повинні це робити логічно і систематично, а не спонтанно, з використанням всіх засобів запам’ятання” [Dykstra 1992, c.7].

Підручники й посібники, видані в Україні такі як “Японська мова для всіх” (Minna no Nihongo), “Японська в темах” (автори О.Забуранна, Й.Тойофуку), “Українсько-англійсько-японський розмовник” (автор А. Медведів), “Умовні конструкції в сучасній японській мові” (автор К. Комісаров) не мають спеціальних розділів, присвячених вівченню саме японського ієрогліфічного письма. Та й спеціальний посібник підвищеного рівня Nissan Business Japanese . A Complete International Course in Business Japanese, виданий в Чікаго в 1991 році, не містить ніяких порад про послідовність вивчення канджі.

Ось чому мета даного повідомлення – запропонувати кілька рекомендацій, які можуть полегшити і прискорити вивчення ієрогліфів і дозволять студентам вже після відносно короткого періоду навчання перекладати японські науково-технічні тексти.

На наш погляд, найкраще і найшвидше засвоюються **ієрогліфи-піктограми**, які зовнішнім видом нагадують реально існуючі об’єкти, тому їхнє значення не викликає сумнівів. Недарма M.Rowley радить вивчати ієрогліфи за допомогою малюнків (learn kanji through pictures) [Rowley 1992, c. 7]. Наприклад: 日 сонце, день, 木 дерево, корінь, 人 людина, 氵 річка, 手 рука, 口 рот, 皿 око, 宀 дах, 門 ворота, 力 ніж, 火 вогонь, 糸 нитка та ін. Як бачимо, це схематизовані малюнки предметів чи об’єктів, їхній зміст неважко відгадати навіть без особливого напруження думки. Хоча піктограм у японському письмі відносно мало, багато з них входять до складу ієрогліфічних сполук, які вживаються в науково-технічному мовленні.

Візьмімо, наприклад, ієрогліф 口 “ко:, кучі”, який означає *рот, отвір, вхід, вихід*, Про його зміст неважко здогадатися, якщо уявити зовнішній трансформований вид рота людини у вигляді квадратика. Подивімось, як цей ієрогліф впливає на значення утворених з ним слів, які вживаються в науково-технічному мовленні:

口径比 “ко:кейкі” *відносний отвір (об’єктиву)*, 口火 “кучібі” *запал, запалювання*, запальне полум’я, 口出線 “кошюцусен” *вихідний дріт*, 口径 “ко:кей” калібр, *внутрішній діаметр*, 口金 “кучіґане” *цоколь, металева пробка, металева застібка*.

Всі ці терміни пов’язані зі значенням отвору, входу або виходу.

Або 火口 “како:” *кратер*, 入口 “ірігучі” *вхід*, 河口 “како:” *гирло* (*річки*),口突破 “топпако:” *пролом*, 排気口 “хайкіко:” *вихлопний отвір*. І в цих лексичних одиницях ієрогліф 口 “ко:” у кінцевій позиції надає словам значення якогось отвору.

Але в японській мові значно більше **ієрогліфів-ідеограм**. Вони теж подібні на схематичні малюнки, які мають умовний зміст, і є сполученнями вже існуючих значущих елементів, або й простих ієрогліфів. Візьмімо ієрогліф 木 “кі” *дерево* та ієрогліф 人 “хіто” *людина*. Поєднані разом вони утворюють ієрогліф 休 “ясуму” зі змістом *від-*

почивати. Ієрогліфи 女 “онна” *жінка* і 子 “ко” *дитина* утворюють складніший ієрогліф 好 “суку” із значенням *любити*. Два ієрогліфа 木 “кі”: 林 “хаяші” означають *ліс*.

Розглянемо ієрогліф 電 “ден”, який складається з кількох компонентів. Перший є спрощеним малюнком дощу, який падає з хмари у небі і який згодом трансформувався у більш простіше зображення 雨. Але дощ часто супроводжується блискавкою, електричним розрядом, який у давнину малювали у вигляді ламаної лінії певної форми, вона потім перетворилась у прямокутник з перехрестям 甲. Сьогодні значення ієрогліфа 電 “ден” дещо абстрагувалось і він став означати поняття *електрики.* У сполученні з іншими ієрогліфами, зокрема в префіксальній позиції, це поняття зберігається або мається на думці, як наприклад: 電力 “денрьоку” *електроенергія,* 電荷 “денка” *електричний заряд*, 電界 “денкай” *електричне поле*, 電文 “денбун” *телеграма,* 電圧 “денацу” *напруга,* 電器 “денкі” *електроприлад*, 電波 “денпа” *електромагнітна хвиля*, 電流 “денрю:” *електричний струм*, 電子 “денші” *електрон*. Цікаво, в останньому прикладі ієрогліф 子 “ко” утворився з малюнка дитини у вигляді овалу з круглою голівкою і ручками. Згодом він трансформувався в знак 子 і в сполученні з ієрогліфом “ден” став означати дитину електрики, тобто електрон, що дуже логічно.

電 “ден” в кінцевій позиції слів і термінів теж стосується поняття електрики, та не завжди безпосереднім шляхом, а за допомогою домислення, як це видно в наступних прикладах: 終電 “шюден” *останній потяг*, 雷電 “рай ден” *грім і блискавка,* 国電 “кокуден” *Національна (Японська) залізниця*, 外電 “ґайден” *телеграма з-за кордону*, 発電する “хацуден-суру” *виробляти електрику*, 停電 “тейден” *телеграф*. В цих словах головний компонент окреслює головну якість об’єкта, а додатковий уточнює значення всього сполучення. За тим самим принципом побудовані багатокомпонентні термінологічні сполучення: 電気荷裝 “денкі сока” *електричне навантаження*, 電気光学 “денкі коґаку” *електрооптика,* 電気力学 “денкі рікіґаку” *електродинаміка*, 電気抵抗 “денкі тейко” *електричний опір*, 電気信号 “денкі шінґо:” *електричний сигнал*, 電気回路 “денкі кайро” *електричне коло*, 電気映像 “денкі ейдзо:” *електричне зображення*.

Словник з радіоелектроники нараховує 676 термінологічних сполук з цим ієрогліфом 電 “ден” у префіксальній позиції [Азербаєв 1981, с. 96-103], а словник А. Нельсона 159 [Nelson 2000, с. 1159-1161]. Отже, знаючи значення тільки одного ієрогліфа, можна з великою вірогідністю передбачити проблизний зміст сотень лексичних одиниць з цим ієрогліфічним знаком.

Проте найбільша кількість ієрогліфічних знаків (85 відсотків) – це так звані **фоноідеографічні** ієрогліфи, кожний з яких складається з фонетика (звучання) та детермінативу (змісту) [Henshall 1998, с. xvi]. Їх читання і семантику неможливо вивести із зовнішнтого виду окремих елементів. Але якщо відомо значення якоїсь однієї ієрогліфічної частини слова (префікса або суфікса), то можна зрозуміти смисл цілого слова. Так ієрогліф 反 “хан” складається з двох частин, одна з яких означає руку, друга кручу, або скелю, але увесь ієрогліфічний знак стосується дії раптового перевертання, чи повороту руки. З цього поняття виникло декілька похідних значень, таких як крутити, згинати, протиставляти, змінювати на протилежний. В результаті сьогоднішній ієрогліф 反 “хан” у **префіксальній** позиції має значення *анти-, проти-,*

контр-. Він має два китайських читання *хан* і *тан* і в перекладі зберігає ці поняття. Ось приклади з науково-технічного мовлення: 反粒子 “ханрю:ші” *античастинка*, 反射 “ханшя” в*ідбиття*, 反位相 “ханісо” *протилежна фаза*, 反流 “ханрю:” *протиструм,* 反復 “ханпуку” *повторення, інтерація*, 友射光 “ханшяко:” *відбите світло*, 反向コイル “ханко: койру” *увімкнена назустріч котушка*. Як бачимо, зміст префікса 反 “хан” відомий, а це допомагає передбачити значення утворених з ним термінологічних сполучень.

Суфікс 化 “ка” додається до інших ієрогліфів і перетворює слова в субстантиви, які означають процеси. Оскільки він стоїть в кінці слова або термінологічного сполучення, то він є суфіксом: 電気化 “денкіка” *електрифікація,* 同時化 “до:джіка” *синхронізація,* 自動化 “джідо:ка” *автоматизація*, 金属化 “кіндзокука” *металізація*, 同化 “до:ка” *асиміляція*, 変化 “хенка” *трансформація*, 強化 “кьо:ка” *інтенсифікація*, 近代化 “кіндайка” *модернізація,* 晶化 *кристалізація*. Як бачимо, в українській мові він нерідко передається теж за допомогою суфікса, а саме *-ація*. Інші суфікси і префікси з відомим значенням: 性 “сей” означає поняття *якості,* 機 “кі” означає *машину, механізм*, 宮 “кан” означає *трубку, трубу, канал,* 原 “ґен” – це *початок, першоджерело*, 外 “ґай” – це *за межами, поза , зовнішній*, 表 “хьо:” – це *поверхня, діаграма*. Якщо відоме значення цих суфіксів, то і смисл відповідних лексичних одиниць та сполучень зрозуміти значно легше.

Досить швидко розпізнаються в науково-технічному мовленні синонімічні лексичні одиниці, в яких вживаються одні і ті самі ієрогліфи, як наприклад: 心用する “ойо:-суру” *застосовувати*, 適用する “текіло:-суру” *застосовувати*, 使用する “шійо:-суру” *застосовувати*, 用途する ”о:то-суру” *застосовувати,* 採用なる “сайо:-суру” *застосовувати*, 用いる “мочіiру” *застосовувати.* В цих шести синонімічних виразах повторюється ієрогліф 用 “йо:”, який має скрізь однакове значення *застосовувати.* Його неможливо не запам’ятати. А ось ше три синонімічних терміна: 発振器 “хашшінкі” *генератор (коливань), осцилятор*, 発生器 “хассейкі” *генератор сигналів (осцилятор)*, 発電機 “хацуденкі” *генератор (динамо)*. Всі три терміна об’єднані семантикою ієрогліфа 発 “хацу”, який має дуже загальне технічне значення *генерування.* Завдяки йому терміни дуже подібні, хоча їхня синонімія не абсолютна. Значення подібних термінів в різному оточенні сприймаються без особливих труднощів.

Отже під час вивчення ієрогліфів слід звертати увагу на їх схематичну подібність з реальними об’єктами, на їх схожість та синонімічність, на значення суфіксів та префіксів. Все це дозволяє легше накопичувати в пам’яті достатній запас ієрогліфічних знаків за відносно невеликі відрізки часу.

Проте для надійного збереження ієрогліфів у пам’яті та наступного їх відтворення необхідно подолати процес **забування,** якого дуже важко уникнути. Ось як він виглядає згідно з Д.Майерсом. На першому етапі сприймання в сенсорній пам’яті кількість бітів інформації досить велика – 50. На другому етапі тепер в короткотерміновій пам’яті число їх зменшилось до 18, тобто майже в три рази. На третьому етапі в довготерміновій пам’яті залишилось всього сім бітів інформації. А відтворено з неї тільки два біта, тобто у 25 разів менше, ніж було сприйнято.

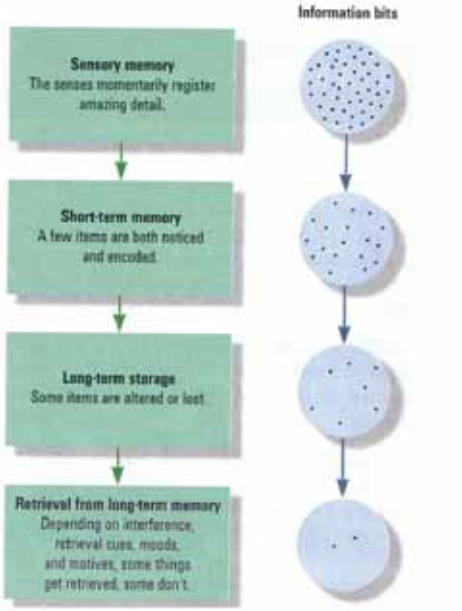

Схема утримання інформації в пам'яті. (Myers 1998,с. 293)

Тому для уникнення процесу забування презентацію інформації, тобто ієрогліфів, необхідно повторювати багато разів у різних мовних контекстах з використанням зорового,звукового та механічного способу пред'явлення. Крім того велике значення має час зберігання інформації в довготерміновій пам'яті. Чим довше, тим гірше. Ось чому так важливо сотні разів переписувати ієрогліфи, виконувати вправи, повторювати записану ієрогліфами лексику, регулярно читати, розуміти та перекладати науково-технічні тексти.

Список використаних джерел

1. Азербаев Э.Г., Японско-русский словарь по радиоэлектронике/ Э.Г.Азербаев , М.И Изуцкивер. –Москва: Издательство Русский язык. - 1981,- 784с.;

2. Японско-русский словарь . Лаврентьев Б.П., Немзер Л.А., Сыромятников Н.А., Тарасова Т.И., Фельдман-Конрад Т.И. – Москва. Издание 4-е. Русский язык. - 1984,- 696с.;

3. Японско-русский политехнический словарь. Под редакцией З.А. Завьялова. –Москва.Издательство "Русский язык".-1976,-496с.;

4. Dykstra A. Kanji 1-2-3. -Kanji Press. Kansai Gaidai Havaii College- 1992, -176 с.;

5. Halpern J. NTC's New Japanese English Character Dictionary. - Lincolnwood.- Nati Textbook Company. -1992 с.;

6. Henshall K.G. A Guide to Remembering Japanese Character. -Tokyo Tuttle Publishing Co. – , 1998,- 676 с.;

7. Myers D.C. Psychology. Fifth edition.- New York. Worth Publishers. - 1998,-610c.;
8. Rowley M. Kanji. Pict.O.Graphix. –Berkeley Stone Bridge Press. California,-1992,-216.
9. The New Nelson Japanese – English Character Dictionary. - Tokyo. Tuttle Company: Publishers- 2002,-1600c.

Medvediv A. PhD in Philology, professor
Minneapolis, USA

HOW TO LEARN BETTER CHARACTERS USED IN JAPANESE SCIENTIFIC AND TECHNICAL TEXTS

The author suggests starting learning of Japanese characters used in scientific and technical texts with pictographs which represent actual physical objects and are similar to pictures, that's why their meaning is quite understandable. Ideographs consisting of elements with clear meaning are to be learned after. It is for the reason that learning of meaningful information needs ten times efforts less than senseless material. Comparing of similar characters, as well as synonyms, suffixes and prefixes ameliorates understanding of texts.

Key words: *pictographs, ideographs, meaningful information, senseless material, remembering, similar characters, suffixes, prefixes.*

Медведив А. К.филол.н.,проф.
Миннеаполис, США

КАК ЛУЧШЕ ИЗУЧАТЬ ИЕРОГЛИФЫ, КОТОРЫЕ УПОТРЕБЛЯЮТСЯ В ЯПОНСКИХ НАУЧНО-ТЕНИЧЕСКИХ ТЕКСТАХ

В статье автор предлагает начинать изучение японских иероглифов, употребляющихся в научно – технической речи, с пиктограмм, которые выглядят как упрощенные рисунки, внешним видом напоминают реально существующие физические объекты и содержание которых легко угадывается. Затем штудировать идеограммы, которые также похожи на рисунки, и их элементы имеют прозрачное значение, Все это потому , что изучение смысловой информации требует в десять раз меньше усилий, чем овладение бессмысленным материалом. Затем изучение продолжается путем сравнения подобных, синонимических, суффиксальных и префиксальных иероглифических знаков, что также способствует лучшему пониманию научно-технических текстов.

Ключевые слова*: пиктограммы, илеограммы, смысловая информация, запоминание, похожие иероглифы, суффиксы, префиксы.*